

[1944, august 7.—8. Londýn.]¹ — Intimát II. odboru čs. MNO so záznamami prijatých a odoslaných rádiogramov v záležitosti odletu delegácií ilegálnej Slovenskej národnej rady a vojenského vedenia do Moskvy.²

Príloha č. 1 k čj. 562 taj. — MNO, II. odbor, 1944.
Tajné.

Zpráva prijatá dne 26. června 1944:

P. gen. Ingr: Několika našim lidem hoří půda pod nohama. Jejich útěku chci využít k navázání styku se Sověty resp. s čsl. brigádou. Prosím o souhlas, oznámení přiletu Sovětům a o přítomnost, jakož i doprovod důstojníků čsl. brigády při přiletu. Místo a datum přiletu ohlásím. Ley.³

Odpověď na tuto zprávu odeslaná dne 3. července 1944:

Ley: Souhlasím s odchodem těch, kteří jsou ohroženi, do SSSR a jejich využití k navázání styku se Sověty resp. čs. vojenským velením na Rusi. Sověty budeme informovat ihned, jakmile nám oznámíte místo a datum přiletu. Doplňte údaje o typu letounu. Hlaste jména osob. Ingr.^{3a}

Zpráva přijatá dne 4. července 1944:

Přilet dne 9. července ráno kolem 0300 hod. do Vinice. Letoun Junkers W-44 se slov. znaky. Posádka: gen. Jurech, kpt. Koza, npor. Hanuš a radiotelegrafista. Ley.⁴

Odpověď, odeslaná dne 8. července 1944:

O přeletu Jurecha jsme uvědomili svého pověřence v Moskvě.⁵

Depeše, odeslaná dne 9. července 1944:

Letoun je očekáván ve Vinici dne 9. července ve 0300 hod. ráno, moskevského času. Přelet přes frontu: přes Tarnopol—Čortkov. Měštům se vyhnout. Dále přes Podhajcy—Trembovlju—Jarmolincy—Vinici. Přes front letět ve 4.000 m a stejně nad územím SSSR. Při oblačnosti jíti pod mraky. Snížit výšku při přiblížení

¹ Dokument, ktorý tu citujeme, nie je datovaný. Ide o prílohy 1—3 k čj. 562 taj. — MNO, II. odbor 1944, ktorých sprievodný list sme nemali k dispozícii. Intimát nebol vyhotovený pred 6. augustom, lebo sa tu cituje o. i. zpráva z Moskvy zo 6. 8. 1944. Vzhľadom na to, že intimát čj. 572, ktorý sme mali k dispozícii, je datovaný 9. 8. 1944, je zrejme, že spis s čj. 562 vznikol 7. alebo 8. 8. 1944.

² Mnohé z rádiogramov, ktoré sa v intimáte citujú, máme doložené z iných archívnych prameňov, ako to ešte uvedieme v ďalších poznámkach. Použili sme citovaný dokument preto, lebo poskytuje ucelenejšiu predstavu o korešpondencii v záležitosti delegácií, ako keby sme publikovali zvlášť čiastkové rádiogramy ako jednotlivé dokumenty. — Rukopis zborníka bol už vysádzaný, keď sa nám podarilo získať celý rad rádiogramov, uvedených v tomto intimáte, v pôvodine ako záznamy prijatých a odoslaných depeší čs. vojenskej misie v SSSR. Pokiaľ to bolo nevyhnutné v záujme spresnenia textu a datovania, prihliadli sme na tieto pôvodné záznamy v niektorých dodatočných poznámkach.

³ Viď tiež prílohu č. 3 k čj. 371 taj. — MNO, II. odbor 1944. (VHA Praha, Západ I, HV Londýn 9/3/2.) Na tomto intimáte je rukopisná poznámka „ihned Píkoví“.

^{3a} Viď tiež SÚA Praha, PMR-L, sign. Slov. nár. rada.

⁴ Pozri tiež SÚA Praha, b s 40-3, zprávy od Otů (po slovensky). Ako ďalej vidieť z rádiogramu, citovaného v prvom odseku prílohy č. 3, Ingr informoval ihneď čs. vojenskú misiu v Moskve. Nezrovnalosť v datovaní vznikla pravdepodobne pri prepisovaní.

⁵ Viď tamtiež, zprávy odoslané Otovi (po slovensky).

k Vinici. U Vinice jíti na 500 m, kruhem z leva. Je žádoucí dát před přistáním z letounu 3 světelné, libovolné rakety nebo stále blikati palubními světly. Bude odpověděno třemi zelenými raketami ve směru posádky. Potom bude vytýčeno noční přistání. Letiště je 3 km jvých. města. Uvítá splnomocněnec, generál Žukov. Odlet hlaste.

Ingr.⁶

Depeše, odeslaná dne 11. července 1944:

Do 10. července Jurech a spol. nepřiletěli. Sdělte obratem příčinu a hlaste, kdy odletí. Ingr.⁷

Zpráva přijatá dne 12. července 1944:

Hlášený odlet důstojníků selhal pro zradu pilota kpt. Kozy. Možnost odletu v budoucnu nepravděpodobná. Shodte proto k navázání styku s východem, pokud možno co nejdříve, radiostanice eventuelně se styčným důstojníkem na třetí místo pro shazování materiálu (trig. 1533—Ploská.) Ley.⁸

Zpráva přijatá dne 31. července 1944:

P. gen. Ingr: Odlet plánovaný na 10. července se uskuteční 3. srpna ráno. Jména ohlásím. Stroj: Heinkel 111, se slov. znaky. Přílet do Vinice přes Tarnopol, okolo 0600 hod. středoevropského času. Ley.⁹

Zpráva přijatá dne 1. srpna 1944: (telegram 128).

⁶ Pozri tiež SÚA Praha, b s 40-3, zprávy odoslané Otovi (po slovensky).

⁷ Tamtiež.

⁸ Zpráva toho istého znenia bola intimovaná 13. 7. 1944 pod čj. 446 taj. — MNO, II. odbor, 1944. Pozri tiež dokument čis. zo 16. 7. 1944.

Okolnosti súvisiace s pripravovaným a neuskutočeným odletom Jurecha a spol. uvádza v liste redakcii emigrantského časopisu „Svědectví“ niekdajší čs. generál a povereník vnútra dr. M. Ferjenčík, ktorý po Februári ušiel za hranice. Ferjenčík sa zmieňuje o tom, že s lietadlom mal odletieť aj K. Šmidke, čo však Golian (Ley) v depešiach neuvádzal. Takisto nesúhlasil dátum plánovaného odletu.

V uvedenom liste Ferjenčík píše: „O plánoch povstania bolo treba spraviť vládu v Londýne a zaistiť podporu a spoluprácu spojencov, v prvom rade Sovietov. Bolo preto rozhodnuté vyslať delegáciu do Sovietskeho sväzu. Potrebné lietadlo malo opatřit vojenské podzemné velenie. To sa aj stalo. Bol som poverený pplk. Golianom, aby som tento odlet pripravil s kpt. let. Kozom, ktorý sľúbil, že lietadlo opatrí a poletí s delegáciou. Dátum odletu bol určený na 4. júla o 12. hodine nočnej. Dňa 4. júla večer vyzdvihol som gen. Jurecha na zastávke Belá u Trenčianskej Turnej a tesne pred polnocou ďalších dvoch členov delegácie, Karola Šmidkeho a mjr. del. Hanuša, na križovatke ciest medzi Kováčovou a Hájnikami. Presne o polnoci bol som s nimi na smluvenom mieste u letiska Tri Duby, kde kpt. Koza už na nás čakal: celý rozrušený mi oznamoval, že let je prezradený, že odpoľudnia prišiel na letisko Tri Duby náčelník štábu letectva a ten že nariadil odmontovať rádio, vypustit benzín a pod. Svojím vypráváním vzbudzoval dojem, že nás každú chvíľku môžu zobrať bezpečnostné orgány. Nechal som ho, aby všetko opakovao členom delegácie v aute. Bolo mi hneď zrejmé, že Koza dostal strach z letu a že nehovorí pravdu. Pplk. gšt. Tóth, náčelník štábu letectva, bol našim človekom a ani ho nenapadlo, aby niečo podobného nariadoval.

Jurech a Šmidke sa rozhodli na kpt. Kozu nenaliehať, ani to nemalo význam. Koza nemal na let nič pripraveného. Členov delegácie som odviezol, kam si to želali a nezdar letu som hlásil druhý deň pplk. Golianovi.“ (Svědectví, roč. VI, čís. 22, s. 150.— Opravené hrubé pravopisné chyby, pozn. V. P.)

K neuskutočenému odletu sa viažu ešte dva rádiogramy. Dňa 18. 7. 1944 sa Ingr dotazoval Goliana: „Hláste podrobnosti o osude osôb, ktoré sa mali zúčastniť preletu do Ruska a či zradou pilota nie sú ohrozené aj iné osoby slov. hnutia.“ (SÚA Praha, b S 40-3, zprávy odoslané Otovi.) Golian odpovedal 5. augusta takto: „Pilot uvedomil si včas dosah a dôsledok svojho činu a mená osôb nepovolánym dosiaľ nevyzradil. Nebezpečie z jeho strany pravdepodobne nehrozí.“ (Tamtiež, zprávy od Otu.) V tej dobe, 5. 8. 1944 bol už Koza, ktorý pilotoval lietadlo s Koreckého delegáciou, v Moskve.

⁹ Viď tiež SÚA Praha, PMR-L, sign. Slov. nár. rada (slovensky), 1. 8. 1944. Rádiogram bol intimovaný 1. 8. 1944 pod čj. 548 taj. — MNO, II. odbor 1944 s poznámkou, že má byť ihneď informovaný gen. Pika, čo sa aj stalo (porov. zprávu odoslanú do Moskvy 2. augusta — príloha 3).

Gen. Ingr: Čatloš vysílá vojenskou delegaci k navázání styku z 3. na 4. srpen. Vedoucí a pilot mjr. Lisický. Čatloš by mohl křížit naše plány. Ley.¹⁰

Zpráva přijatá dne 3. srpna 1944: (telegram 134).

MNO: Dne 2. srpna odletěl kpt. Koza (pilot) a npor. Korecký do Vinice. Stroj Heinkel 111, evid. číslo 82. Oznamte, či doletěli. S civilisty, kteří doprovázejí pilota, nemáme nic společného¹¹. Ley.^{11a}

Zpráva přijatá dne 3. srpna 1944: (telegram 133).

Vzhledem na nešťastnou náhodu odletí až v pátek, dne 4. srpna, hlava civilní delegace.¹² Přilet do Vinice mezi 1700–1900 hod. Letoun se vrátí ihned zpět. Oznamte ihned Moskvě. Telegram 128 dementuji. Ley.^{12a}

¹⁰ Golian zprávu dementoval nasledujícím telegramom čís. 133 z 3. 8. 1944. — Všetky podstatné okolnosti súvisiace s tzv. Čatlošovým memorandom a zaobstaraním lietadla, ktorým prileteli do SSSR Šmidke s Ferjenčíkom, sú vysvetlené v ďalších dokumentoch (viď najmä dok. čís. 154 a 157 z 26. a 27. 8. 1944). Na doplnenie uvádzame časť z glosy „Falšovanie histórie“, ktorú uverejnil G. Husák pod značkou G. H. ešte v r. 1945 v časopise „Nové slovo“ (roč. II, čís. 11, 10. 8. 1945, s. 16). Husák vtedy napísal:

„Skutočnosť bola takáto: Keď Golian neustále odkladal v marci dohovorovaný odlet, použilo vedenie KSS možnosti odletu Čatlošovým lietadlom, o ktorom sa dozvedelo od npr. Staňka prostredníctvom kpt. Lipku. Rokovania sa diali výlučne medzi npr. Staňkom a Dr. Husákom. Staňek sa čestným slovom zaviazal, že dáva svoje služby výhradne k dispozícii nám a že Čatlošov nápad sa použije k uskutočneniu cesty K. Šmidkeho za jeho poslaním, buď v sprievode nejakého dôstojníka, alebo aj bez neho. Plán Čatloša sa vezme ako kuriozita s delegáciou. Odlet sa technicky pripravoval a Golian stále váhal a odkladal rozhodnutie, dokonca tesne pred odletom ešte si nebol na čistom, z dôvodov, ktoré história ešte bude musieť vysvetliť. Staňek zaviezol »Potockého« (o ktorom sa až v Bystrici za povstania dozvedel, že je to Šmidke) na letisko, a tak odleteli spolu. Pre postoj skupiny Goliana je charakteristické, že tesne pred odletom cez Moravcovho človeka Zdenu—Krátkeho poslal do Londýna telegram, že odchádza do SSSR »Čatlošova delegácia«, aby Londýn zakročil, aby nikto s delegáciou nejednal. Tento telegram narobil mnohé ťažkosti našej delegácii v Moskve. Iba po niekoľkých dňoch na naše naliehanie bol poslaný druhý telegram, ktorý však už veci nemohol reparaovať.“

¹¹ Šlo o inž. Fejku a por. v zálohe Baláza, ktorých vzal so sebou pilot Koza ako svojich známych. Viď ďalej dokument čís. 143.

^{11a} Tiež SÚA Praha, PMR-L, sign. Slov. nár. rada.

¹² Hlavou civilnej delegácie sa myslel K. Šmidke. Je možné, že nešlo o nešťastnú náhodu, ale o úmysel Goliana a ďalších ľudí prinajmenej Šmidkeho zdržať. V už citovanej glose „Falšovanie histórie“ o tom G. Husák napísal: „Skutočnosť je taká, že z dvoch delegátov lietadlo pilotované kpt. Kozom riadne odviezlo delegáta Golianovho (Koreckého) a »nedopatrením« nechalo sedieť niekoľko sto metrov od letiska Šmidkeho.“ Karol Šmidke v spomienke na odlet do Moskvy (viď dokument čís. 586 z augusta 1946) priamo píše, že usúdil, že „išlo o zámerný postup vylúčiť ho z možnosti odletu do Moskvy“.

Okrem rádiogramov, Husákovho článku, spomienky Šmidkeho a pilota Lisického (viď dokument čís. 585 zo 7. 2. 1946) máme k dispozícii svedectvo M. Ferjenčíka, ktorý v citovanom liste redakcii „Svědectví“ uvádza niektoré okolnosti týkajúce sa odletu Koreckého a Šmidkeho delegácie.

Ferjenčík píše: „Asi za 3 týždne nato (po neúspechu v júli 1944 — pozn. V. P.) mi Golian sdělil, že sa pripravuje nový let do SSSR na deň 2. augusta 1944, že má letieť, ale teraz už naisto, kpt. Koza. Vypravil som sa znova za gen. Jurechom, ktorý však bol pod stálym dohľadom gestapa, a preto som ho napochytrý zohnať nemohol. Namiesto neho mal letieť mjr. Korecký a z komunistov Karol Šmidke a mjr. del. Hanuš. Tento let sa síce uskutočnil, kpt. Koza do Ruska odletel, ale následkom nedorozumenia, ktoré zavinil mjr. Hanuš, odletel len Korecký. Dr. Husák a Šmidke nám tento nepodarený let pochopiteľne ostro vyčítali a vyhlásili, že si opatria lietadlo sami, ale trvali na tom, aby s K. Šmidkem letel buď Golian alebo ja. Dňa 3. augusta nám Dr. Husák oznámil, že sa poletí 4. augusta a že o 10. hodine pred obedom na mňa bude čakať pred budovou veľkej stanice v Banskej Bystrici jeden vyšší dôstojník slov. armády, ktorý ma na letisko odvezie. Dňa 4. augusta o 9 hodine ráno mi pplk. Golian oznámil, že sa zástupci Dem. strany dohodli, aby leteli komunisti sami. Tesne pred 12 hodinou prišiel však Golian znova a oznámil mi, že zástupci Dem. strany zmenili svoj názor a že mám letieť. Dal mi pritom kópiu prípisu gen. Čatloša (šlo o tzv. memorandum — pozn. V. P.), ktorý tento poslal po K. Šmidkem sovietskej vláde s tým, aby som túto odovzdal, alebo o obsahu informoval gen. Píku (to sa aj stalo — pozn. V. P.). Za hodinu nato bol som na letisku Mokrad u Lipt. Hrádku, kde som lietadlo zastihol pripravené na štart. U lietadla, k môjmu veľkému prekvapeniu stál kpt. Staňek, prednosta zpravodajského oddelenia ministerstva obrany slovenského štátu. V lietadle som našiel Šmidkeho a trojčlennú posádku, od ktorej som sa pozdejšie dozvedel, že lietadlo dal k dispozícii gen. Čatloš.“ (Svědectví, roč. VI, čís. 22, s. 150 n.)

^{12a} Tiež SÚA Praha, PMR-L, sign. Slov. nár. rada.

Depeše odeslaná dne 4. srpna 1944:

Dostal jsem váš telegram 127.¹³ Je třeba nám to hlásit vždy pokud možno včas a ne v poslední chvíli již proto, že je třeba vyrozumět Moskvu, aby byla učiněna příslušná opatření. Nelze předpokládat, že by rozhodnutí o takovém odletu se stalo během několika hodin. Z vašeho hlášení také nevysvítá, jaké úkoly má odjíždějící skupina důstojníků a zda jejich odeslání je dohodnuto s vedením politické organizace. Varování před Čatlošovou delegací jsem předal do Moskvy.¹⁴ Ingr.¹⁵

(Vlastní poznámka — telegram 127, viz zpráva přijatá dne 31. 7.)

Depeše odeslaná dne 4. srpna 1944:

Odpovězte obratem: Platí telegram čís. 133 nebo 134? Hlaste ihned jména všech členů delegace. Proč je hlavou civilní osoba? Ingr.

Zpráva přijatá dne 4. srpna 1944:

Gen. Ingr: Protože odlet hlášený telegramem 127 se plně nevydařil (zůstala jedna civilní a vojenská osoba), a abych mohl Čatlošův vzkaz dle telegramu 128 kontrolovat a usměrnit, odesílám současně s jeho letounem pplk. Dr. Ferjenčíka za vojenské a čsl. poslance Šmidkeho za politické ústředí. Přilet dnes, kolem 1700 hod. do Vinice.¹⁶ Oba se vrátí po skončení úkolu zpět. Čatlošův vzkaz v opise má pplk. Ferjenčík s sebou. Ley.¹⁷

Zpráva přijatá dne 5. srpna 1944:

Platí oba telegramy 133 i 134. Dne 2. srpna odletěl letoun bez vojenských a politických vedoucích (telegram 134) a dne 4. srpna pplk. Ferjenčík za vojenské a poslanec Šmidke za politické vedení. Ley.^{17a}

Příloha č. 2 k čj. 562 taj. — MNO, II. odbor, 1944.
Tajné.

Píka.

Předávám Vám presidentovy instrukce v otázce emisarů ze Slovenska.¹⁸

1. Jakýkoliv delegát ze Slovenska musí zaručovat naprosté a bezpodmínečné zařazení, politické a vojenské, do akce zahraniční vlády a armády.

2. Je třeba odmítnout jakékoliv jednání, vychází-li od Čatloše nebo od kohokoliv z quislingovských kruhů nynější slovenské vlády.

3. Je třeba bezpodmínečně trvat na zásadě potrestání kohokoliv, kdo až dosud zrazoval nebo sloužil režimu. Jakýkoliv kompromis v této věci odmítnout. Quislingy, prchající nyní v poslední chvíli, aby se zachránili před zaslouženým trestem zajistit, aby mohli být předáni národnímu soudu.

4. Kdyby na úředních místech v SSSR byly tendence s takovými lidmi jednat, a kdyby nebylo možno tomu zabránit, v takovém případě a priori odmítnout spoluzodpovědnost, sledovat bedlivě průběh a snažit se být informován, avšak v žádném případě se nekompromitovat.

5. Upozornit sovětská vládní a vojenská místa, že by nám jakékoliv jednání se

¹³ Tým sa zrejme myslela zpráva z 31. júla o odlete plánovanom na 3. augusta.

¹⁴ Porov. prílohu 3, zpráva odoslaná do Moskvy 3. 8. 1944. To znamená, že Golanovo dementi telegramu č. 128 prišlo neskoro. Aj Benešove inštrukcie pre Píku a Fierlingera (viď prílohu 2) to nasvedčujú. Konečne i Píka spolu s Ferjenčíkom sa neskôršie postarali (viď dokument čís. 113), aby čatlošovské strašidlo vymaľovali čo najživšími farbami.

¹⁵ Odpis rádiogramu viď tiež SÚA Praha, b S 40-3, zprávy odoslané Otovi (po slovensky).

¹⁶ Vzhľadom na zlé počasie sa lietadlo odchýlilo z kurzu a pristálo pri Čortkove (porov. spomienky K. Šmidkeho a M. Lisického).

¹⁷ Odpis tohto rádiogramu viď tiež SÚA Praha, b S 40-3, zprávy od Otu (po slovensky) a PMR-L, sign. Slov. nár. rada („O“—slovensky).

^{17a} Tiež SÚA Praha, PMR-L, sign. Slov. nár. rada (neúplný).

¹⁸ Ingr odoslal inštrukcie z Londýna 9. 8. 1944, toho istého dňa boli prijaté a dešifrované v Pikovom úrade.

slovenskými Quislingy krajně komplikovalo poválečnou situaci na Slovensku, zejména v samotném odbojovém hnutí. Jsme přesvědčeni, že vývoj událostí dospěl už nyní tak daleko, že takové kompromisy by za to nestály.

6. Postupujte v této věci v těsné dohodě s velvyslancem Fierlingerem, kterého o obsahu těchto směrnic informujte.

*Priloha č. 3 k čj. 562 taj. — MNO, II. odbor, 1944,
Tajné.*

Zpráva odeslaná do Moskvy dne 3. července 1944:

Píka neb zástupce: Předajte ihned sovětskému velení: „Dne devátého července kolem třetí hodiny ráno přiletí do Vinice letoun Junkers W-44 se slovenskými výsostnými znaky. Posádka: gen. Jurech, kpt. Koza, npor. Hanuš a radiotelegrafista. Jde o osoby slovenské podzemní organisace, které odjíždějí do SSSR, aby navázaly styk se sovětským velením a velitelem čs. vojenských sil v SSSR. Zařídte, aby při jejich příjezdu byl též přítomen významný představitel čs. armády. Gen. Ingr.

Zpráva přijatá z Moskvy dne 7. července 1944:

Gen. Ingr: Na vaši zprávu ze dne 3. 7. 1944: Zprávu o přeletu předal jsem ihned gen. Žukovovi, který odpověděl, že učiní další nezbytná opatření a bude-li třeba nějakých doplňujících dat, že sdělí. Současně jsem předal informující telegram pro gen. Píku, který je nyní u velitelství čs. sboru, aby byl buď osobně přítomen přeletu nebo zařídil přítomnost čs. vyššího důstojníka na letišti. Eventuelní další zprávy ihned sdělím. Pplk. Pernikář.

Zpráva odeslaná do Moskvy dne 4. července 1944:

Slovenské vojenské vedení hlásí, že několik našich lidí musí utéci; použijí letadla. Chtějí využít útěku k navázání styku s Vámi. Prosí o souhlas a oznámení přiletu k Sovětům a o vyžádání přítomnosti a doprovodu čs. důstojníka k Vám. Datum přiletu bude oznámeno. Projednejte podrobnosti a hlase letiště a jaká opatření třeba učiniti se strany Slovenska, aby nedošlo k nedorozumění. Gen. Ingr.

Zpráva odeslaná do Moskvy dne 10. července 1944:

Dodatkem k naší depeši ze dne 4. července 1944: Dal jsem souhlas k odletu těchto osob, poněvadž byly ohroženy a aby navázaly styk s velením čs. vojska v SSSR. Styk se sovětským velením jen přes čs. misi. Gen. Ingr.

Zpráva přijatá z Moskvy dne 10. července 1944:

Dnes v noci předal mi gen. Žukov následující podrobnosti, týkající se přeletu, jejichž dodržení zabezpečí přelet. Očekává se přelet ve Vinici dne 9. července ve 3 hodiny ráno podle moskevského času. Přelet fronty mezi Tarnopol—Čortkov. Nepřelétávat přes města. Další cesta na území SSSR: Podhajcy—[Trembovlja]—Jarmolincy—Vinice. Výška při přeletu fronty 4000 metrů. Nad územím SSSR udržovat tutéž výšku. Za oblačnosti držeti se výšky pod mraky. Výšku ztrácet při přeletu k Vinici. K Vinici se přiblížit levým kruhem ve výšce 500 m. Je žádoucí, aby před přistáním byly vystřeleny z letounu 3 rakety libovolné barvy, anebo aby byly dávány nepřerušované krátké signály palubními světly. Země odpoví 3 zeleřnými raketami, vystřelenými ve směru přistání a potom bude nad letištěm vyloženo noční přistání. Letiště se nachází 3 km na jihovýchod od města. K tomu dodávám: Do Vinice letí zplnomocněnec vlády gen. Žukov. Řekl mi, že zařídí ihned jejich přepravu do Moskvy. Současně mi sdělil, že můj informující telegram pro gen. Píku dal předat, ale nemůže zaručiti, zda jej včas dostane. Mám spíše dojem, že chtějí s nimi mluvit první. S Píkou a Kratochvílem nemám jiného spojení než přes Žukova. Jest nutné, abych dostal co nejdříve zprávu, zda můžete předat podrobnosti letu či nikoliv. Také jsem byl ujištěn, že bude učiněno vše, aby byl přelet

na sovětské území bezpečný i v tom případě, nebudou-li moci býti podrobnosti předány. Prosím o zprávu, protože mi tato sdělení byla řečena v noci a nemám v blízkých hodinách s Vámi spojení, požádal jsem Sověty, aby Vám podrobnosti letu sdělily svojí cestou v Londýně. Bylo mi slíbeno, že budete již dopoledne informováni. Plk. Pernikář.

Zpráva přijatá z Moskvy ze dne 10. července 1944:

Gen. Ingr: Letoun v očekávané době do Vinice nepřiletěl. Ani o jeho přistání jinde na sovětském území není dosud ničeho známo. Prosím o sdělení důvodů, jsou-li známy. Plk. Pernikář.

Zpráva přijatá z Moskvy dne 11. července 1944:

Gen. Ingr: V otázce přeletu jsem stále dotazován, zda mám nějakou zprávu od Vás. Poukazuje se na to, že signalizováním ze země už druhou noc se upozorňují také tam létající německé letouny. Gen. Žukov je asi ještě ve Vinici. Prosím, sdělte urychleně příčinu, je-li známa. Plk. Pernikář.

Zpráva odeslaná do Moskvy dne 12. července 1944:

Ihned, jakmile jsme se od Vás dozvěděli, že letoun nepřiletěl, učinili jsme dotaz na Slovensko a žádali o vysvětlení. Dosud nemáme odpovědi. Jakmile dojde, ihned předáme.^{18a}

Zpráva odeslaná do Moskvy dne 12. července 1944:

Právě jsme obdrželi tuto zprávu ze Slovenska: Hlášený odlet znemožněn zradou pilota. Možnost odletu v budoucnosti je nepravděpodobná. Plk. Moravec.

Zpráva přijatá z Moskvy dne 13. července 1944:

Vaši zprávu jsem předal gen. Žukovovi. Prosí Vás, abyste nám ihned dali zprávu, jakmile dostanete ze Slovenska odpověď.¹⁹ Pro případné pozdější uskutečnění přeletu zůstávají v platnosti Vám již dříve oznámené podmínky letu. V tom případě oznamte jen přesný den a hodinu podle greenwickského času. Plk. Pernikář.

Zpráva přijatá z Moskvy dne 14. července 1944:

Jak jsem oznámil, zůstávají podmínky letu Vám oznámené beze změny v platnosti. Protože podmínky znamenají omezení normální letecké činnosti v určitých výškách a prostorech, prosí gen. Žukov osobně o brzkou zprávu o nové pravděpodobné době přeletu, aby mohla býti učiněna opatření na určitou dobu omezena neb odvolána. Dále prosí o zprávu, zda interesované osoby jsou v pořádku. Také žádá o zprávu, zda podmínky letu byly předány na Slovensko. Plk. Pernikář.

Zpráva odeslaná do Moskvy dne 14. července 1944:

1. Podmínky letu byly oznámeny Slovensku dne 10. července.
2. Zprávu o osobách jsme vyžádali ze Slovenska.

^{18a} Zpráva je v původine podpísaná plk. Moravcom (SÚA Praha, E 22-4-14/87). Predstavuje odpoveď na nasledujúcu depešu odoslanú z Moskvy do Londýna 11. 7. 1944: „Gen. Ingr. Gen. Žukov prosí, abychom jeho jménem požádali o vysvětlení stran nepřiletivšího letounu. Vrátil se po tří denním očekávání do Moskvy. Plk. Pernikář.“ (Tamtiež, E 22-3-14/86.)

O deň neskôr, 12. 7. 1944, poslal Pernikář do Londýna ďalšiu zprávu, ktorá nebola do prehľadu zahrnutá: „Gen. Ingr. Gen. Žukov se osobně dvakrát denně ptá na příčinu, proč letoun do Vinice nepřiletěl. Dnes se velmi podivoval, že nemohu za tři dny dostat od Vás i negativní zprávu. Naléhá, abych poslal dnes další depeši a žádal obratem odpověď. Vysvětlení je nezbytně nutné. Na přelet byla zde udělána rozsáhlá opatření. Prosím o Vaši zprávu nejpozději zítra ráno v nepravděpodobné relaci. Plk. Pernikář.“ (Tamtiež, E 22-4-14/91. Nešifrovaný záznam odoslanej depeše, čís. 990—991/12. Strojopisný priepis.)

¹⁹ Všetky ďalšie zprávy z Moskvy svedčia o veľkom záujme sovietskych vládnych a vojenských orgánov o prilet predstaviteľov slovenského vojenského hnutia a o autentické zprávy o stave priprav povstania.

Zpráva přijatá z Moskvy dne 19. července 1944:

Gen. Ingr: Gen. Žukov prosí o sdělení, kdy možno očekávat přelet osob podle Vaší depeše ze dne 3. 7. 1944. Při pozdějším přeletu při změně vojenské situace na frontě bude možná třeba změnit podmínky (směr letu). Gen. Píka.

Zpráva odeslaná do Moskvy dne 2. srpna 1944:

Právě jsme dostali tuto depeši ze Slovenska: „Na desiateho júla plánovaný odlet sa uskutoční tretieho augusta ráno. Mená ohlásím. Stroj: Heinkel 111. Slovenské označenie. Prilet cez Tarnopol do Vinice okolo šiestej hodiny stredoeurópskeho času.“ Gen. Ingr.^{19a}

Zpráva ze dne 3. srpna 1944, přijatá z Moskvy:

K Vaší depeši ze dne 2. 8. 1944: Opatření a příkazy pro přijetí byly vydány. Budou dopraveni ihned do Moskvy. Z čs. představitelů nemůže být nikdo přítomen na místě přistání pro krátkost lhůty. Sdělte laskavě, možno-li, ještě dnes jména přilétajících osob (žádost zplnomocněnce sovětské vlády). Gen. Píka.

Zpráva odeslaná do Moskvy dne 3. srpna 1944:

Zasílám Vám v plném znění telegram, který došel od slovenské organizace: „Čatloš vysielala vojenskú delegáciu k navázaniu styku z tretieho na štvrtý august. Vedúci a pilot je mjr. Lísický. Čatloš by mohol krížiť naše plány.“ Je třeba pro případ, že by se uskutečnil tento avizovaný zájezd Čatlošových emisarů do SSSR, abyste věc náležitě sledoval a upozornil odpovědná sovětská místa, že Čatloš je v seznamu quislingů a válečných provinilců a že se chce zřejmě v poslední chvíli zachránit. Gen. Ingr.

Zpráva přijatá z Moskvy dne 6. srpna 1944:

K Vaší depeši ze dne 3. 8. 1944: Hlásím, že jsem se dnes setkal se skupinou ze Slovenska, této sestavy: Npor. Korecký, kpt. Koza (velitel letounu), por. Rohal (pozorovatel), čet. Mikuš (pilot), des. Vesperin (mechanik), Ing. Fejka (jenž reprezentuje prý některé národní výbory), por. v zál. Baláz (reprezentuje partyzánské hnutí) a rtm. Grün ze skupiny Nina. Přilet bez nehody nedaleko Vinice. Byli přijati dvěma sovětskými generály, jimž npor. Korecký odevzdal plány předvídané akce a různé zprávy. Těchto dokladů jsem ještě neviděl, jelikož generálové nepřijeli dosud do Moskvy. Očekávali přilet ještě dalšího letadla (eventuelně přilet delegace od Čatloše) a tří stíhaček, které měly přiletět tentýž den na základě písemností ze Slovenska. Budu teprve projednávat věci se slovenskými zástupci a vrchním velením Rudé armády. Vyrozumějte laskavě SVV o přibytí skupiny do Moskvy. Gen. Píka.²⁰

(VHA Praha.)* Fotokópia originálu písaneho na stroji.

^{19a} Dodatkom k tejto zpráve oznámil plk. Moravec Píkovi 4. 8. 1944: „Odletěli do Vinice: kpt. Koza, npor. Korecký a několik civilistů, jejichž jmen dosud neznáme. Stroj Heinkel 111, evid. č. 82 Plk. Moravec.“ (SÚ Praha E 22-4-14/147. Záznam dešifrovanej došlej depeše, čís. 727–728/8. Strojopisný priepis.)

²⁰ Časť tejto depeše (od „mechanik inž. Fejka“ do konca) vidí tiež v súpise odoslaných depeši čs. vojenskej misie v SSSR (VHA Praha, SSSR, Čs. voj. misie v SSSR, 3/3/4).